

DISSERTATIO INAUGURALIS MEDICA
DE
AVDITVS DIFFICVLTA TE
CIRCA
FEBRIVM ACVTARVM DECREMENTVM
OCCVRENTE

QVAM
DIVINI NVMINIS AVSPICIIS
ET

CONSENSV GRATIOSI ORDINIS MEDICORVM
PRAESIDE

PRORECTORE FRIDERICIANAE MAGNIFICO

D. ANDREA ELIA BÜCHNERO

SACRI ROMANI IMPERII NOBILI,
POTENTISSIMI PRVSSIAE REGIS A CONSILIIS INTIMIS,
MEDICINAE ET PHILOSOPHIAE NATVRALIS PROFESSORE PVBL. ORDINARIO,
FACVLT. MEDIC. SENIORE ET REGIOR. ALVMNOR. EPHORO,
IMPERIALIS ACAD. NAT. CVRIOS. PRAESIDE ET COMITE PALAT. CAESAREO,
REGIARVM SOCIETATVM SCIENTIARVM, ANGLICANAE, BEROLINENS.
ET MONSPELIENS. SODALI,

PRO GRADV DOCTORIS

SVMMSQVE IN MEDICINA HONORIBVS ET PRIVILEGIIS
DOCTORALIBVS RITE CONSEQVENDIS

D. III. DECEMBER. A. R. S. MDCCC LXVII.

PVBELICE DEFENDET

IOANNES EBERHARDVS FISCHER

STECKLENBERGA-HALBERSTADIENSIS.

HALAE MAGDEBVRG. LITTERIS HENDELIANIS.

RESERVATIONEN
VON
D. J. 1774
IN
D. J. 1775
D. J. 1776
D. J. 1777
D. J. 1778
D. J. 1779
D. J. 1780
D. J. 1781
D. J. 1782
D. J. 1783
D. J. 1784
D. J. 1785
D. J. 1786
D. J. 1787
D. J. 1788
D. J. 1789
D. J. 1790
D. J. 1791
D. J. 1792
D. J. 1793
D. J. 1794
D. J. 1795
D. J. 1796
D. J. 1797
D. J. 1798
D. J. 1799
D. J. 1800

V I R O
EXCELLENTISSIMO , CONSVLTISSIMO
DOCTISSIMOQVE
D O M I N O
IOANNI CHRISTIANO
FISCHER,

AVGVSTISSIMI AC POTENTISSIMI REGIS BORVSSIAE
CONSILIARIO COMMISSIONVM,
ET
PRAEFECTVRAE WEVERLINGENSIS, IN PRINCIPATV
HALBERSTADIENSI, IVSTITIARIO MERITISSIMO,

FRATRI SVO GERMANO CHARISSIMO,

DISSERTATIONEM HANC INAUGURALEM

IN AMORIS ET OBSERVANTIAE

TESSERAM

CVM VOTO OMNIGENAE AC PERPETVAE

PROSPERITATIS,

D. D. D.

FRATER IPSIVS SINCERRIMVS

IOANNES EBERHARDVS FISCHER.

§. I.

Introitus.

Vrei statusque publici potentia nunquam ferre magis, quam eo tempore, inclarescere solet, quo, ut se contra perniciosum & interitum minitantem hostem defendant, omnes colligunt prudentiae, sagacitatis & roboris artes ac vires: ita, quid possit valeatque corpus humanum, tunc demum apparet, quando in febribus acutis, ad vigorem perductis, suamet ipsam salutem propugnat. Conspiciuntur enim in hoc casu vires corporis humani non raro acre quoddam praelium cum causa morbifica inire, per quod morbum vincere, eiusque causam mutare ac expellere student; quae quidem res sine summa virium intentione fieri nequit, ut ingentibus etiam saepe motibus tunc videas corpus humanum turbari, qui de virium efficacitate testantur. Eleganter hinc GAVBIUS (Institution. Patholog. medicin. §. 19.), *nec tamen satis est, inquit, vires eiusdem*
que

que motus, prout in sanis se prodant, in Physiologia expo-
 suisse: luctans cum morbis Natura, quam Pathologia exhibet,
 facultates, affectionesque suas etiam explicatius producit.
 Solent tamen nonnunquam eo ipso tempore nonnulla in corpore humano
 occurrere, quae partem virium fractam esse satis demonstrant: Quorsum in primis cerebri & neruorum
 incommoda referri debent, affectus comatosi, vertigines;
 surditas, difficultas audiendi & alia similia. Quae quidem mala,
 ne iis decipiatur Medicus, atque malum morbi euentum actutum
 metuendum esse inde colligat, nostra consideratione dignissima sunt.
 Factum inde, vt, pro imperando Doctoris gradu, de Auditus difficultate circa februum
 acutarum decrementum occurrente, disserere apud me constituerim,
 in cuius ergo nunc genuinas causas & naturam inquiram.

§. II.

Observationes quaedam, de auditus difficultate circa februum
 acutarum decrementum occurrente.

Surditas vero audiendique difficultas circa dies criticos februum
 acutarum, inde ab omni aevo a Medicis est observata. Sic HIPPOCRATES eam notavit Epidem. Libr. III. p. 1103.
 Oper. omn. Edit. FOESII. Abderae virginem, inquit, quae ad viam
 sacram decumbebat, febris ardens prehendit. Sitibunda autem erat
 & peruvigil, eique tum primum mellebra profluxerunt. Sexto die
 vehemens stomachi fastidium adfuit, rubor, horror, cum molesta corporis iactatione.
 Septimo die eadem perseverauerunt. Urinae tennes quidem, verum
 probati coloris erant, alius commode habebat. Octavo surditas, febris
 acuta cepit, insomnis, aestuabunda, cum horrore sensu, mentis erat
 compos, urinae eadem. Nono ac proximis diebus eadem perseverauerunt,
 atque adeo permansit

mansit surditas. Decimo quarto mentis perturbatio, febris remissio. Decimo septimo multum ex naribus profudit, surditas nonnihil est leuata, proximisque diebus stomachi fastidium & surditas aderat, & delira erat. Vigesimo dolor pedum cepit, surditas & delirium intermisit, paucus e naribus sanguis prorupit, sudoribus a febre liberata est. Quarto & vigesimo febris repetiit, rursusque surditas, pedum dolor perseverauit, mens emota est. Septimo & vigesimo, copiosis obortis sudoribus, a febre immunitus fuit, surditas reliquit, pedum dolor aliquantulum tenuit. In reliquo vero, perfecta indicatione absoluta est. Spectat huc etiam Aphorism. 28. Sect. IV. Quibus biliosae deiectiones sunt, iis surditate superueniente desunt: & quibus surditas adest, iis, deiectionibus biliosis superuenientibus, finitur. Atque Aphorismo sexto eiusdem Sectionis: Quibus, inquit, per febres aures obsurduerunt, iis sanguis e naribus profluens, aut alius turbata, morbum soluit. Haestenus quidem HIPPOCRATES vel narium haemorrhagiam, vel alui solutionem, a surditate expectare videtur; sed abscessum etiam ad aures illum denotare, patet ex *Proorrh.* Libr. I. n. 159. Et surditate abscessus ad aures contingere consentaneum est, praesertim vero si implacitas quaedam, aut inquietas corporis iactatio succedat. Ac inter hos, in iis, qui sopore detinentur, ista magis sperare oportet. Et loc. m. cit. n. 168. scribit: In capitis dolore, sopor & surditas aliquem ad aures abscessum effundunt. Similia his nostri aevi Medici passim notarunt. Clariss. RIEPENHAVSEN descripsit, inter alios morbos, febrem etiam faedis malignam, & epidemicam in plebe gliscentem, partim cum exanthematibus petechialibus stipatam, partim sine eis occurrentem. In hac tinnitus aurium primum, deinde difficilis auditus, surditas, deliria taciturna, quini torpor aderant, & quo prius vigor (qui in diem XIV. cadebat.)

bat, instabat, eo magis deliria, respiratio tardior & profundior, sopor, pulsus lentior, stuporque crescebant. Difficilis iste auditus per unam alteramque hebdomadam, interdum per menses adhuc, a morbo durabat, & a clarissimo Viro ad ea signa refertur, quibus praesentibus salus speranda erat. Eandem auditus difficultatem observavit in febre petechiali, alio tempore occurrente. Aegri enim soporosi statim post VIII. circiter diem fiebant, oculi suppurabant, semi ad apertis oculis dormiebant: difficilis auditus, pulsus lentus, plenus, respiratio tarda, interdum anihela, urina cruda, clara, omnique sedimento vacans superueniebat. Exanthemata hinc inde disperebant. Hic rosceus sudor erumpens, in dies crescens, circa XIV. diem in madorem transmutabatur; exanthemata per totum corpus evanescebant, urina iterum crassa turbidaque apparebat, sedimentum modo melioris, modo peloris coloris, & nunc maioris, nunc minoris copiae deponebat, ad quod studiose semper attendendum erat, quod hoc futuram sanitatem vel metastasim docebat. — Ex his secunda valetudo praedicenda erat. Demum in febre catarhali malignioris indolis, quae tamen cum priore multa communia habebat, hancce auditus difficultatem notavit. Vid. EIVS libellum de Morbis epidemii, statim ab initio proximi belli usque ad eius finem Goettingae & circa eam grassatis. Hal. 1766. pag. 3. 4. 15. 21. Pulcre haec confirmantur observatis celeberr. STRACKII, qui singularem Tractatum de Morbo cum petechiis edidit, plenum observationibus, eo ipso fere tempore institutis in vrbe agrisque Moguntinis, quo Goettingae morbum eundem epidemicum vidit clariss. RIEPENHAYSEN. Haec vero celeberr. STRACKIUS observavit: Quibus secunda valetudo siue medicinae, siue corporis beneficio contingit, hi post nonum morbi diem gra- uiter audiunt, intraque illud tempus rubrum oculorum colo- rem,

rem, quem ante habebant, amittere incipiunt: paulo post grauius audiunt, & surdi saepe omnino fiunt, intereaque oculos rursus pulcros & sanis similes accipiunt. — Simulac aegri surdi esse incipiunt, somnum etiam capiunt, & ut soporosi decumbunt, qui vigiles hucusque fuerant (loc. cit. p. 22. 23.). Non semper tamen haec obseruata sunt. Nonnulli enim, etsi perpauci, neque oculos rubros acceperunt, neque surdi, neque soporosi fuerunt, & tamen conualuerunt. Item si petechiae ad alium quempiam morbum principem, seu ad febrim intermittentem exquisitam, accesserant, aut ubi ipsae absque febre fuerunt: isti quidem aegri, neque surdi, neque soporosi facti sunt, & nihilominus conualuerunt (l. c. pag. 23.). Sopor tamen & difficultas audiendi in iis, quos adligunt, non diu permanent. Nam posteaquam quinque dies aegri soporosi fuerunt, rursus quemadmodum sani, etsi non diu dormiant, saepe tamen somnum capiunt; & rectius simul audire incipiunt: alii vero diutius surdi manent; cumque acutius audiunt, etiam facie non amplius rubent (l. c. pag. 24.). Alio loco plenius haec omnia describit his verbis: Cum febris ad summum peruenit, aegri oculos rubros habent, delirant & manibus tremunt: quasi iuxta eorum cerebrum inflammatio esset. Cum his & surdi & soporosi esse incipiunt, & in dies magis surdescent, & profundius dormiunt. Quod bono quidem est indicio: quoniam id secundam valetudinem reuersuram esse certe significat. Contra, qui cum ipsa febre neque oculos rubros accipiunt, neque surdi, neque soporosi fiunt, hi fere omnes pereunt: eueniunt nihilominus absque his ii tantum, qui petechias sine febre habent. Atque illorum aegrorum alii profundius diutiusque dormiunt: aliis minus, uidemque facile expergiscunt. Alii grauiter audiunt; alii omnino surdi sunt, sic, ut nihil, nisi magnos clamores, percipiant. Alii rursus aliquamdiu sur-

di sunt; alii item diutius, 40. scilicet diebus, surdi erant. Porro qui multa impura in imo ventre habent, hi & diutius aegrotant, & grauius audiunt, quam qui pauca. Et quibus multa impura relinquuntur: hi etiam superata febre diutius surdi manent. Audiunt vero rursus omnes, & ut sani dormiunt, neque postea soporosi sunt, quam primum pharmaco perfecte purgati sunt. Vid. l. c. pag. 143. 144. Consentiant cum his obseruata celeberr. MONRO, qui similia in suis notauit aegris. Eins von den ersten heilsamen Zufällen, inquit, so am gemeinsten bey denen, welche geneseten, sich aeußerte, war ein schweres Gehör, oder eine Taubheit, welche ohngefähr um die Höhe des Fiebers sich einstellte, und eine laengere oder kürzere Zeit dauerte, gemeinlich bis das Fieber vergangen war, und zuweilen auf eine beträchtliche Zeit nachher. Groestentheils thaten wir nichts für diese Beschwerde, und es verloh sich wie der Krancke Kraeffte wieder bekam. Wenn es lange dauerte, so waren blasenziebende Pflaster hinter die Ohren gelegt, oder im Nacken, und das Auswaschen des Gebaerganges mit den erweichenden Decoët, in welchem ein wenig Seife aufgelöset war, von Nutze. Vid. Donald MONROS Beschreibung der Krankheiten, welche in den britt. Feld-Lazarethen in Deutschland am haeufigsten gewesen. Altenb. 1766. pag. 33. 34. Addit pag. 33. in Scholio, surditatem non petechiali tantum febris, sed aliis etiam competere, atque in his quoque saepe saepius tanquam salutare symptomata occurrere, quod, vt comprobet, duas obseruationes addit. Am 17ten Jan. 1759, inquit, wurde ein junger Mensch von neunzehn Jahren, wegen eines Fiebers ins Hospital genommen, so mit einem stupor und Irreden, einer aufgeschwungenen, trocknen Zunge, und andern Zufällen eines Entzündungsfiebers begleitet war; es war deswegen Adergelassen worden, und ihm andere Ausleerungen gemacht. Den 19ten,
da

circa Februum acutarum decrementum occurrente. II

da ihm ein blasenziehendes Pflaster gelegt war, wurde er mit einer voelligen Taubheit befallen, worauf alle seine Zufaelle gelinder wurden, und er taeglich besser, und um den 30ten voellig von Fieber frey war. Den 10ten, ita pergit, wurde ein junger Mensch, 15. Jahr alt, in dasselbe Hospital gelassen, wegen eines Fiebers, welches schon 14. Tage gedauert hatte. Seine Sprache hatte gelitten, und er voellig den Gebrauch seiner Glieder verlohren; er hatte zugleich ein Irreden, und andere boese Zufaelle dabey. Am 12ten wurde sein Gehoer ausnehmend schmer, und er nachher taeglich besser, und wurde als ein Geneseter aus dem Hospital gelassen, den 2. Maii, da er sowohl seine Beine gebrauchen konnte, als auch von Fieber frey war. Nolo iam plures obseruationes colligere.

§. III.

Ordo tractationis.

Istae quidem, quas in medium attuli, obseruationes conuincere nos possunt, auditus difficultatem febribus acutis, circa vigorem & decrementum tamquam symptoma ita non raro accedere, vt inde Medicus bonum morbi euentum colligere queat. Iam ergo quaeritur: 1) Quaenam sint causae, quibus praesentibus fiat, vt surditas ista febribus acutis, imprimis vero circa vigorem & decrementum, sese adiungat? 2) Quare & quando felicem morbi exitum indicet? & 3) quid Medico practico, quando symptoma illud obseruat, agendum sit? Ad istas quaestiones in praesenti Specimine respondebo. Vt vero prima facilius resolui queat: non absolum erit; prius causas surditatis generatim considerare.

§. IV.

De causis surditatis & grauis auditus generatim.

Vt auditus fiat, non solum opus est, vt partes auris internae concutiantur, sed requiritur etiam, vt conueniens motus per neruum acusticum ad sensorium commune feratur, huiusque dein mutatio conformem in anima sensationem producat, quam proprie *auditum* vocamus. Deficiet ergo haec sensatio: I. Si anima eo in statu fuerit, vt nulla sensatio in ea contingere queat, v. g. sub somno. II. Quando sensorium commune aduenientes per neruum acusticum motus recipere non potest, vt in epilepsia, catalepsi. III. Si neruus acusticus, dum ad cerebrum tendit, ita fuerit adfectus, vt motus in aure interna natus ad sensorium, quod dicitur, commune perducere nequeat, e. g. ob compressionem. IV. Si motus in aure interna a concitato aere externo non orientur, quod iterum a) a pulpa neruea male in aure interna affecta; b) a vitiis cochleae, canalium labyrinthi, vestibuli; c) a membrana tympani tympanoque vitiis; d) a musculis officulisque male affectis; e) a meatus demum auditorii & tubae EUSTACHII tali morbo, quo transitus aëris impeditus fieri potest. Vid. pluribus GAVBIUS l. c. §§. 704. 705. 706. pag. 369 seqq. Recensentur hic singularia vitia, quae aut surditatem, aut grauem tantum auditum produciunt, quorum ergo enumerationi vt diutius inhaereamus, non opus est. Adplicabimus iam praedicta ad februm acutarum statum.

§. V.

*Causa auditus grauis in febris acutis.**I. Congestio sanguinis in cerebro.*

Sub omni febre motus sanguinis, statu sanitatis celerior, obtinet; febris enim est morbus, cuius essentiale & indiu-
duum

duum symptoma in pulsuum nimia celeritate & frequentia consistit. Quoniam nunc sub motu sanguinis auctiori coarctatio huius fluidi in iis locis contingere solet, quae siue ob debilitatem, siue ob naturalem constitutionem ad congestiones humorum sunt praedispota; cerebrum vero, ut ex physiologicis notum est, facis insignem sanguinis quantitatem recipere potest: sequitur, in febribus, multoque ergo magis acutis, illud grauioribus congestionibus frequentissime obnoxium esse, quando accelerati motus admittitur causa. Nonne itaque in quacumque febre vasa cerebri turgentur necesse est? Iste vero turgor vasorum, pro gradu & circumstantiarum diuersitate, differentes producet effectus, deliria, cephalalgiam, somnolentiam, affectus soporosos. Fieri eapropter potest, ut, si haec congestio nimia fuerit, nerui cerebri inde comprimentur, atque ad recipiendos motus, qui a locis sensoriis adueniunt, inepti reddantur. Quare, ut omnium sensationum, ita auditus quoque, modo immutatio, modo plenaria abolitio hinc contingere potest. Ex sola ergo sanguinis ad cerebrum congestione, quae plus minusue in quacumque febre acuta euenire debet, grauis auditus & surditas explicari potest. Idem continget, quando haec congestio versus vasa sanguifera organi auditus directa fuit, utpote in quo casu aut nerui huius organi compressionem pati atque insensiles reddi possunt, aut transitus commoti aeris ob turgorem vasorum impediri potest (§. anteced.)

§. VI.

II. Debilitas generis neruosi ob acrimoniam sanguinis.

Ea est febrrium acutarum ratio, ut haud raro ab acrimonia, quod sanguini inest, eiusque mixtionem deprauat. Illud vero acre, dum aut lympham, aut ipsam forsitan fluidum

dum nerueum corrumpit, vires neruorum prostermit, atque non infrequenter tanto in gradu, ut inde lipothymiae, sopores, insensibilitas, memoriae lapsus, & alia similia incommoda progignantur. Quae cum ita sint, poterit etiam illud specificum acre grauem auditum aut surditatem producere. Quamque enim ratione neruorum actionem concipias, largiaris tamen necesse est, neruos sine fluidi, quod nerueum vocamus, praesentia agere rite non posse. Quodsi ergo hoc fluidum ab acri, quod nonnullae sibi febres acutae vendicant, deprauatum fuerit, omnes ideo nerui, adeoque & isti, qui auditui inseruiunt, langucant in sua actione necesse est. Tunc ideoque, pro corruptionis gradu, aut grauis tantum auditus, aut plenaria surditas oboriri debet. Atque simili ratione agit neruorum debilitas, quae a fractis per ipsum morbum viribus nascitur.

§. VII.

III. Corrupta materies in primis viis.

Magnus est, qui primas inter vias & cerebrum totumque genus neruosum obtinet consensus; vix enim vna harum partium morbose adficitur, quin & alteram laborare obseruaueris. Innumerae obseruationes id docent comprobantque. Confer. *WHYTT von den Nervenkrankheiten* p. 12. & 16. Nunquam vero magis iste consensus elucescit, ac eo in casu, vbi putrida, mucosa, corrupta, acris & biliosa inimica materia in ventriculo haeret. Vt enim impraesentiarum manias, phrenitides, melancholiam, dolores capitis, conuulsiones, febres intermittentes, vertigines & similia neruorum mala omitam, quae ab eiusmodi materiae in primis viis collectione oborta visa sunt (haec enim fere a proposito meo sunt aliena): notabo tantum, insignem neruorum prostrationem frequentem esse huius materiae effectum. *Haer*

ret aliquando, inquit Perillastr. van SWIETEN, in morbis aliquid circa praecordia, quod venenata quasi vi omnes vires vno momento prostermit; & quamdiu ibi haeret, summam debilitatem facit, quamvis nulla iactura liquidorum praegressa fuerit, neque observabilis vlla mutatio, in liquidis solidisque corporis partibus reliquis inueniatur, cui subito nota debilitas attribui possit. A bile circa praecordia haerente, non tantum convulsiones, sed & syncopem ortam fuisse, observavit GALENVS; excussa hac saburra per vomitum, illico cessabant omnia haec mala. In febris continuis, quae epidemice grassabantur, mirabatur SYDENHAMVS, praeter alia mala symptomata, adesse ingentem ac subitanam virium consernationem; emetico vero dato, omnia saeva illa symptomata, quae & aegros excruciant, & adstantes perierresciant, mitigabantur. A venenis assumtis, quandoque & summa debilitas observata fuit, dum in ventriculo tantum haerent, ut pluribus exemplis apud WEPFERVM in Histor. Cicut. aequat. confirmatur. Vid. eius Commentar. in Aphor. BOERHAAVII Tom. II. §. 661. pag. 271. Ist der Magen, inquit celeberr. WHYTT loc. cit. p. 17. in Unordnung gerathen, so erfolgt mannmahl eine Bloedigkeit der Augen (LOMMII Observat. med. Libr. II.). - Ich kenne ein Frauenzimmer, der, so oft ihr Magen mit Saure angefüllt ist, alle Sachen wie mit einem dicken Rauch bedeckt erscheinen. Breckmittel, absorbirende Mittel und bittere Sachen machen ihre besten Augen-Arzeneyen aus. Wenn ich XV. oder XX Gran vom Extract des Schierlings eingenommen, so wurden oft eine starke halbe Stunde hernach meine Augen schwach, und geblendet, ich wurde schwindlich, und empfand eine Schwache durch den ganzen Koerper, vornehmlich aber in den Muskeln meiner Schenkel und Armen, so daß ich, wenn ich zu geben versuchte, gleich als ein Trunkener taumelte.

Apo-

Apoplexiam periodicam a solo ventriculi & intestinorum vitio obseruauit clariss. MEDICVS: Nach der genauesten Zergliederung, inquit, fand ich bey zweyen an den periodischen Schlagfluß verstorbenen, das Gehirn in den vortreflichsten Zustande, und der gesundeste Mann kann es unmöglich untadelhafter haben; hingegen war der Magen und die Eingeweide mit einer Menge von Galle gleichsam überschwemmet, und sogar die Haute derselben mit dieser Farbe durchdrungen, in die benachbarte Theile ebensals davon übertüncht. Hier war also die Ursache des periodischen Schlagflusses in den ersten Wegen, und die Wirkung dieser Ursache in ganz entfernten Gegenden. Vid. EIVS Tract. von den period. Krankheiten, II. Theil, pag. 299. seqq. Non minus consentit BOERHAAVIUS: Haeret, inquit, saepe in praecordiis virus anodynum, quod omnem sensum doloris tollit, licet causa eius adsit; anaestheton, quod omnes sensus externos internosque tollit; amens, quod omnes mentis nostrae actiones plane inuertit, vt penitus abire videantur; imo epilepsiam producit, unde miseri homines non liberantur, nisi educta hac materia. Consistit per varios casus, causam hos nervos turbantem producere conuulsiones & tandem Apoplexiam. Atque alio loco: Haeret etiam causa in ventriculo, quae potest facere syncopen, & destruere totam actionem cerebelli & cordis, vt corpus vno momento cadat quasi mortuum. Conf. EIVS Praelect. de Morb. neruor. pag. 460. 461. Sufficiant haec exempla, quamuis longe plura afferre possem. Patet vero ex his, inimicam materiam, primarum viarum canali invidulantem, cerebrum totumque genus neruofum ita debilitare posse, vt neruorum actio, modo multum imminui, modo plane tolli debeat. Nonne ergo grauis quoque hinc auditus, aut plenaria surditas oboriri potest? Confer. Illustr. & Venerandi PRAESIDIS Fundam. Patholog. special. Sect. VII. Cap. VI.

VI. §. 9. pag. 545. 546. Nunc vero in febris acutis, saepe saepius primarum viarum canalis cruditatibus est repletus. Quare & hae ad censum earum caussarum referri debent, quae aegros febre acuta detentos, surdos reddunt.

§. VIII.

De actione huius caussae.

Si quid vnquam existit, quod, quantum in Theoria medica nesciamus, ostendit, id certe praeceteris est consensus, qui inter corporis humani partes obtinet. Quamuis enim pulcherrimae observationes eum non solum doceant & confirment, sed partes etiam consentientes praemonstrent: caussae tamen huius consensus densis adhuc inuolutae sunt tenebris, quas summorum Virorum ingenia & industria discutere nondum potuerunt. Nil ergo in hac materie superest, quam vt, vel solis observationibus innitentes, phaenomenorum rationem posteritati relinquamus, vel hanc coniecturis potius, quam exactis demonstrationibus, assequi tentemus, ne, in his quaerendis nimis solliciti, operam oleumque perdamus. Nonne autem caussae quaedam adduci possunt, quare fiat, vt a collectis in primarum viarum canali cruditatibus grauis oriatur auditus? Videamus hoc! *Dilatio aut constrictio primarum viarum* a multis, & recte quidem, allegatur. A collecta enim in primis viis saburra modo flatus & distensiones, modo constrictiones earum effici possunt. Natae inde vasorum sanguiferorum compressiones aut contractiones, sanguini liberum transitum non permittunt; sanguis itaque in partibus superioribus accumulari, atque hinc causa surditatis & grauis auditus possibilis enasci debet (§. V.). Cauendum tamen, ne hanc causam pro vnica & vniuersali habeamus. Saepe enim surditas aut grauis auditus a primarum viarum cruditatibus oriri solet, absque eo, vt
C aegri

aegri de cardialgia, colicis doloribus & insigni abdominis intumescencia, conquerantur, quae tamen incommoda adesse deberent, si constrictio aut distensio primarum viarum grauem in his casibus producerent auditum. Tunc ergo, ut haec phaenomena explicentur, ad solum neruorum consensum confugiendum erit, quo posito (quamuis solide enodari nequeat), vel nata in neruis primarum viarum a cruditatibus debilitas cum toto neruorum systemate communicatur, vel absque constrictione aut distensione primarum viarum a solo neruorum vicio, congestio sanguinis versus superiora nascitur, quorum vno alteroque posito, surditatis grauisque auditus ponitur causa.

§. IX.

IV. *Metastasis materiae morbosae.*

Quando materia aliena, quae produxit febres, ita in loco quodam corporis humani colligitur, ut morbus postmodum existere desinat: febris per *metastasin* tunc soluta esse dicitur. Nunc vero in omni febre, ob impulsum sanguinis, & *coctio*, & *delatio* materiae febrilis ad loca corporis determinata fieri potest. Quare etiam in febre acuta non solum metastasis generatim, sed etiam ad aures contingere potest, quod multiplex testatur experientia. Nonne vero tunc *sive* ob compressionem neruorum, qui auditui inferuiunt, *sive* ob obstipationem meatuum, quos aer commotus in statu sanitate transit, grauis auditus oriri debet?

§. X.

Causae surditatis & grauis auditus circa febrium acutarum decrementum.

Ex praedictis itaque generales istae elucescunt causae, quae efficere valent, ut in quocunque febrium acutarum stadio

stadio ipsis aut grauis auditus, aut surditas accedat. Sequitur hinc, vt eae nunc afferantur horum symptomatum causas, quae circa febrüum istarum decrementum ea producant (§. IV.). Cum in §§. V-IX. omnes causas surditatis, quae in febribus acutis, vt puto, vnquam obtinere possunt, allatae sint: Sequitur, *vel omnes, vel nonnullas saltem eandem circa decrementi tempus in his febribus progignere.* Quare iam obseruationes consulendae sunt, vt pateat, an omnes, aut quaedam tantum surditatis causas, quas haecenus enumerauimus, ad eandem hic producendam concurrant? Difficilior ex istis, grauem illum auditum prouenire I. a congestione sanguinis versus caput. Nam quibus secunda valetudo, inquit celeberr. STRACKIUS (conf. §. II.), siue medicinae, siue corporis beneficio contingit, hi post morbi nonum diem grauius audiunt, intraque illud tempus rubrum oculorum colorem, quem ante habebant, amittere incipiunt; paullo post grauius audiunt & surdi saepe omnino fiunt, intereaque oculos rursus pulchros & sanis similes accipiunt. Rubor oculorum sine dubio pendet a congesta sanguinis ad vasa oculorum mole. Quoniam is nunc eo ipso tempore abit, quo grauis in petechiis auditus, aut plenaria surditas nascitur: sequitur, causam huius audiendi difficultatis latere in translatione sanguinis ad vasa organi auditus sanguifera. Vidimus etiam §. II. HIPPOCRATEM ex auditus difficultate nonnunquam narium haemorrhagias praeflagire solitumuisse. Haec vero haemorrhagia congestionem sanguinis versus caput semper supponit. II. A primarum viarum cruditatibus. Notat enim HIPPOCRATES (§. II.), surditatem in febribus nonnunquam materiae cuiusdam e primis viis expulsionem sequi. Idem testantur celeberr. STRACKII obseruata (§. citat.): *Qui multa, inquit, impura in imo ventre habent, hi & diutius aegrotant, & grauius audiunt, quam qui*

qui pauca: Et quibus multa impura relinquuntur, hi etiam superata febre diutius surdi manent. Audunt vero rursus omnes, & ut sani dormiunt, neque soporosi sunt, quamprimum pharmaco perfecte purgati sunt. Notat quoque clariss. RIEPENHAVSEN (l. c. pag. 2.), nauseam, vomitus aeruginosos, biliosos, in aegris adfuisse, atque postmodum (l. c. p. 4.) diarrhoeam excrementorum biliosorum, valde foetentiam & cum impetu erumpentium, per incrementum in vigorem usque praesentem, quacum per saepe lumbrici exstant, nullo remedio adhibito, accessisse. Facit demum hoc pulcherrimus BOERHAAVIUS locus (l. c. p. 460.): Excrementum, inquit, febrile corruptum, ex humoribus prius sanis circa praecordia suas ludit tragoedias, ita, ut per solam febrilem excandescentiam mutatum & quasi venenatum factum, praecordis affixum, perducatur morbos, cerebrum afficientes, dolores capitis & deliria immania, quae excremento hoc ablato sanantur. Ab hac regula certa, quam debemus HELMONTIO, curatio pendet, quae non perscitur medicis adplicatis ad partes affectas, sed ad loca, a quibus hi morbi ducunt originem. III. A debilitate generis nervosi. Surditas enim haec, grauisque iste auditus, sponte non raro recedere solent, quam primum vires aegrorum restituta fuerint (§. II. MONRO l. c. p. 34.). IV. A metastasi materiae febrilis. Pater id ex observationibus HIPPOCRATIS superius §. II. citatis, atque ex usu veficatoriorum salutarium, quem expertus est MONRO (l. c. pag. 34.). Omnes ea propter causas, quas superius enumerauimus (§§. V-IX.), eam etiam producant surditatem, quae febribus acutis circa earum vigorem & decrementum accedit. Modus itaque, quo eandem gignunt, ex §§. citat. intelligi potest, quamuis hic addi debeat, critica mollimina, quae circa febrium acutarum vigorem & decrementum adsunt, Naturam modo defatigare, modo

modo ita sollicitare, vt abnormes versus caput inde efficiantur congestiones. Ex vtraque causa oriatur surditas (§§. V - VI.).

§. XI.

Cur surditas in his casibus non statim sub initium adsit, licet eius causa adeste videatur?

Quam vero ob causam sit, vt surditas haec & difficultas audiendi circa decrementum demum & vigorem februum acutarum accedat, licet, in quibusdam certe casibus, causa illius iam adeste videatur sub initium febris? Sic vidimus §. anteced. notabilem audiendi difficultatis, quatenus circa februum acutarum decrementum occurrit, causam circa praecordia haerere, quae causa statim adeste videtur, quando febris acuta nascitur. Nonne ergo mirandum erit, tunc demum in illo casu hoc phaenomenon comparere, quando ad vigorem & decrementum peruenit febris acuta? Desines autem mirari, si sequentia perpendere tibi placuerit. I. Effectus semper eo facilius producitur, quo plures ad eandem producendum concurrunt causae. Fieri itaque potest, vt eiusmodi effectus, vnica tantum eius causa praesente, nondum compareat, pluribus vero similibus concurrentibus demum enascatur, Atque id etiam ad praesentem casum adplicari potest. Quamuis enim primarum viarum cruditates sub febris acutae nitium iam obtinere queant: tamen, cum circa vigorem harum februum & decrementum plures surditatis accedant causae (§. anteced.), fieri nihilominus potest, vt in febre acuta, vires suas magis magisque euolvente, surditas absit, eo demum tempore accedens, quo plures ad eandem progignendam conueniunt causae. II. Vidimus in superioribus, corruptionem materiae in primis viis latitantis causam surditatis suppeditare, quae febribus acutis

fese adiungit. Nonne ergo eo tempore praecipue comparere debet, quo corruptio maior est? Quodsi vero hoc: vigoris & decrementi tempus maxime conueniens erit. Quies enim materiae, ardor febrilis, eandem magis acuunt, vt, quo diutius in febre restitet, eo magis corrumpatur. Conferantur, quae ex BOERHAAVIO §. anteced. adduxi, cum de primarum viarum cruditatibus, tanquam surditatis, circa vigorem & decrementum febrium acutarum oriundae, caussa, differerem. In aliis, praeter adductum casum, *vel* ob debilitatem, *vel* ob molimen criticum nascitur surditas aut grauis auditus. Atque tunc facile ratio intelligitur, cur haec symptomata tunc demum in febribus acutis appareant, quando in vigore sunt & decrescunt.

§. XII.

Quibusnam febribus acutis hoc symptoma magis sollemne deprehendatur?

Cum caussa surditatis in febribus acutis lateat *modo* in congestione sanguinis versus caput (§. V.), *modo* in generis nervosi debilitate (§. VI.), *modo* in cruditatibus primarum viarum (§. VII.), *modo* in metastasi materiae febrilis ad aures (§. IX.); sequitur, surditatem eo magis febri cuidam acutae competere debere, quo magis modo dicta in eadem obtinent. Recte hinc HOFFMANNVS (*Medic. system. ration.* Tom. IV. Part. IV. Cap. IX. pag. 154. §. V.) affirmat, immutationem aut abolitionem auditus *in febribus continuis, exanthematicis, maxime catarrhalibus malignis, seu petechizantibus, Hungaricis, & quae caput cum eius dolore ac delirio afficiunt, critico quasi motu contingere.* In febribus enim catarrhalibus metastases faciles fiunt ad aures, cum surditas aut audiendi difficultas frequens sit affectuum catarrhalium symptoma; in hungaricis quoque saburra primarum viarum

rum obtinet, & neruorum insignis occurrit debilitas; in iisdem febribus, quae caput cum eius dolore ac delirio afficiunt, congestiones sanguinis versus caput solent esse grauiore. Intelligitur etiam hinc: *cur petechialibus adeo familiaris sit* (§. II.)? Genus enim neruofum in his valde debilitatur, atque non raro primae viae variis materiis inquinatur; *cur febribus causticis*, ex HIPPOCRATIS obseruatione (§. VII.), *competat*? Bilis enim, orgasmus sanguinis, accedens non raro plethora, id efficiunt; *cur febribus inflammatoriis*, inflammationi potissimum cerebri, capitis aliarumque partium, *accedat*? Enormis enim adest sanguinis tam orgasmus & rarefactio, quam raptus ad superiora; *cur deum febris miliaris rarius saltem competat*? Magno studio symptomata febris miliaris collegit celeberr. ALLIONIUS, in notissimo suo de *Miliarium origine* &c. tractatu; notat quidem, auditum acutiorem in iis adesse, surditatis vero mentionem non iniicit. Ratio ex praedictis & ex natura miasmatis miliaris mihi patere videtur. Pulsus enim in miliaribus contractus, atque urinae tenues & aquosae & copiosae, suadere videntur, in istis febribus irritari potius, quam debilitari neruos. Fiet hinc, vt acutior potius auditus, quam grauior oriatur. Hunc tamen in his etiam febribus contingere posse, vel sola illa *DAUIDIS HAMILTON* obseruatio suadere mihi videtur, qua ductus affirmat: *Aegri quo magis somnolenti, eo felicius conualescunt* (SYDENHAM *Oper. omn.* Tom. I. pag. 388.).

§. XIII.

De Prognosi ex surditate in febribus occurrente formanda.

I *Varia de hoc symptomate iudicia.*

Satis iam de causis diximus, quae surditatem & auditus difficultatem in febribus acutis inducere possunt. Nunc ergo

ergo de respectu horum symptomatum ad febrium acutarum euentum verba nobis facienda sunt (§. IV.). Varia vero hic occurrunt Obseruatorum iudicia, quorum nonnulla afferre non sine vsu erit. *Surditas*, inquit RIVERIUS, licet in principijs morborum acutorum periculossima sit, iuxta doctrinam HIPPOCRATIS; tamen in statu morbi apprens, salutem portendit, praecipue in febribus malignis. Et nos millies obseruauimus, hisce febribus laborantes, quibus *surditas* in statu superuenerit, aliis symptomatibus, quantumuis periculosis existentibus, omnes euasisse; indicium enim est, cerebrum, satis validum, noxios humores ab internis partibus ad exteriores detrudere. Vid. EIVS Method. curand. febr. pag. 115. FUSE de prognosi, ex *auditus difficultate* in febre hungarica formanda, disserit RVLANDVS, in libello suo de *Lue Vngarica recte cognosc. & feliciter curanda*, pag. 76. *Surditas*, inquit, βαρυνσιον, huic feбри accedens, bona & salutifera plerumque est comperta; interim tamen ei soli non semper est fidendum, cum & HIPPOCRATES in Coac. Praenot. & I. Prorrhet. eam ut dubiam censeat saepiusque malam. Quid ergo boni portendit δυσνοια & *surditas* facultate superueniens, phrenitidem arguit deliriumque, sursum irruente morbifica materia & organa *auditus* obsidente: eadem facultatibus debilitatis mortis imminentis praesaga est. Quodsi phrenitidi, delirio, aut dolori capitis, quae in hac *Lue* quotidiana symptomata sunt, *surditas* succedat, illis restantibus aut diminutis, virtute alleuata bonum habeatur signum, futuram pone aurem parotidem aut aliam sensibilem euacuationem, transmigrante humore morbifico ab internis ad externa, ostendens. Ipse HIPPOCRATES, quamuis laudet *surditatem* & grauem *auditum* in febribus acutis (§. II.), aliis tamen in locis ea symptomata mala iudicat. Confer. Prosp.

ALPI.

ALPINVS de praesag. vita & morte aegrot. p. 108. fqq. Clariss. RIEPENHAVSEN, celeberr. STRACKIVS & MONRO surditatem bonam obseruarunt, atque *Illustr. b.m.* HOFFMANNVS (l. c.) affirmat, surditatem in istis febribus (§. antec.) *extra dies potissimum criticos euenire, bonique plerumque omnis esse solere.* Ne nimis multus hac in re sim, plura similia Observatorum dicta omitto. Satis vero ex praedictis elucescit, non omnem audiendi difficultatem, in febribus acutis subnatam, laudari. Cuius rei vt pateant rationes, exactior requiritur consideratio.

§. XIV.

Audiendi difficultas in se spectata minime erit bona.

Audiendi difficultas, modo sentiendi vim debilem, modo robustam quidem, sed ab aliis causis in sua actione impeditam ponit (§. IV.). Nunquam itaque, si in se spectata consideretur, pro salutaris in febribus acutis venditari potest. Quodsi enim a vi sentiendi labefactata pendeat: genus nervosum debile indigitat. Sed vires multum frangi in febribus acutis, minime bonum est. Quando autem audiendi difficultas ab impedimento nascitur, quod neruorum actioni obicitur: id quidem in febribus acutis a rapru humorum versus superiora contingit. Atque quis est, qui hanc versus superiora congestionem in febribus acutis salutare accedens praedicare velit? Ipsa praeterea surditas, aut grauis auditus, copiam symptomatum, quae febres acutas comitantur, auget. Non poterunt ergo haec symptomata in se spectata salutaria haberi, id potius quod boni malique portendunt, ex rerum, quae circumstant, ratione determinari debet.

D

§. XV.

§. XV.

Audiendi difficultas quando in febribus acutis praecipue bona malaue sit? generatim ostenditur.

Quodsi ergo quaestio oboriatur: quandonam in febribus acutis audiendi difficultas praecipue bona malaue sit? hic sequentes regulae fundamenti loco poni possunt:
 I. *Quae criticam euacuationem praecedat, melior, quae eandem sequitur, peior est.* Haec enim crisis imperfectam minusque salutarem fuisse indicat: illa vero spem facit, fore, ut, subsequente critica euacuatione, & morbus & surditas euanescat. Pertinent huc, quae habet *PROSP. ALPINVS* l. c. pag. 109. *Est illa surditas, inquit, lethalis, quae a criticis euacuationibus malis apparet, & merito sane, cum tales vacuationes sint ex signis indicatoriis, non indicantibus lethalibus; namque ex vacuationibus, quae iuuare deberent, nedum non iuuant, sed etiam laedunt, lethales existunt, ut GALENVS in Prorrh. 3. Text. 35. docuit.* Cum itaque aegroti ab euacuationibus nedum non iuuentur, sed etiam laedantur, ita, ut exinde vel coeci, vel surdi, vel vigiles, vel deliri tunc euadant, sine dubio lethaliter se habent. De his in 3. Prorrh: *Quae ex naribus cum surditate & ignauitate parua est destillatio, difficile quidquam habet. Sed GALENVS in Commento, stillationem illam cum surditate nedum difficilem, sed exitiosam, ita habere statuit, ut propterea surditas sit lethalis cum euacuatione aliqua; itaque vel post euacuationem apparens surditas, in acuta febre plerumque est lethalis, modo non ex humorum copia fiat, qualis fuit in Herophonte.* Adducit dein obseruationem *EX HIPPOCRATE*, quae quadantenus huc pertinet: *Primo die biliosa, pauca uomit, flaua illa primo, sed deinde virulenta, pluraque aluo stercora excreuit, noctem habuit*

buit moleſtam. Altero die ſurditas, acuta febris, dextrum hypochondrium eſt contentum ac intro inclinabat, urinae tenues, pellucidae &c. qui quinto die obiit phreniticus. II. Quae ſurditas phrenitidem, delirium & dolorem capitis abſque eo, ut omnis vis ſentiens deſtruatur, excipit, melior, ea vero, quae haec praecedat, peior. Illa enim motum ſanguinis & materiae morbiſicae ab interioribus ad exteriora; haec vero motum humorum ab exterioribus ad interiora indicat. Confer. quae §. antec. ex RVLANDI de Lue Vngarica tractatu adduxi, & Proſp. ALPINVS l. c. pag. IIC. III. Audiendi difficultas, quae in febribus acutis cum neruorum reſolutione ita contingit, ut haec aut perduret, aut vniuerſalis ſit, mala eſt; melior quae neruorum reſolutionem ſoluit. Haec enim morbum grauiorem ſoluit; illa aut mortis eſt indicium, aut morbum latius ſeſe extendere indicat. Hinc HIPPOCRATES (*Aphoriſm. Sect. IV. Aph. 49.*): Si in febre, inquit, non intermittente labrum, aut ſupercilium, aut oculus, aut naſus peruertitur: Si non videat, nec audiat, in bello iam exiſtente corpore, quidquid horum acciderit, mors in propinquo eſt. Breuius adhuc ſimilia in Coac. praefag. (Sect. I. text. 27.) enunciantur: Iam labascentibus viribus, ſiquidem aeger non videat, aut non audiat, lethalis. Surditatem quoque cum tremore, linguae reſolutione, corpore, malam habet Proſp. ALPINVS l. c. pag. 109. Nonnunquam tamen in febribus acutis accedens ſurditas neruorum reſolutionem ſoluit, de qua re vide ea, quae in ſuperioribus (§. II.), ex MONROI Tractatu von den Feid-Kranckheiten, adduxi, atque in iſto caſu ſurditas non erit mala aut lethalis. Generalia haec ſunt fundamenta & leges, ſecundum quas prognofis in febribus acutis ex auditus difficultate formari debet, quibus tandem id adiiciendum, quod facile patet, omnem nempe ſurditatem, quacum

quacum lethalia signa sunt coniuncta, malam esse (*Prosp. ALPINVS I. m. c.*). Iam opus est, ut paullo specialius huius phaenomeni ad febres acutas respectum inquireamus. Cumque Observatores consentiant, surditatem in febrium acutarum principio malam, in earum vigore & decremento vero plerumque bonam esse, huius iam rationes a nobis proponendae sunt, praecipue cum id finis huius Scripti respondeat.

§. XVI.

Auditus difficultas cur in principio febrium acutarum mala habenda sit?

Cum in principio febrium acutarum neque critica euacuatio, neque salutaris metastasis sperari queat, materia adhuc cruda existente, sequitur: surditatem eo ipso tempore accedentem minus esse salutarem. Sola enim, quam factam aut futuram indicat audiendi difficultas, metastasis aut & crisis docet, ob surditatem bonum febrium acutarum eventum sperandum esse (§§. XIV. XV.). Videtiam *Prosp. ALPINVS I. m. c.* Clarius adhuc id intelligitur, quando causas huius surditatis, sub initium eiusmodi febrium occurrentis, consideramus. Quodsi enim a congestione humorum versus superiora oriatur (§. V.): ostendit, hanc adhuc maiorem futuram esse, quando ad incrementum & vigorem febris acuta tendit. Nonne itaque tunc facile tanto in gradu increfcere potest congestio, ut lethalem morbi eventum producat? Quando generis nervosi debilitas causam huius surditatis suppeditat (§. VI.): indicio est, eam valde magnam esse, hincque facile dein, ob virium defectum, fieri posse, ut aeger succumbat. Quodsi porro primarum viarum canalis, ob collectas ibi impuritates, causam audiendi difficultatis statim sub initium

um febris contineat (§. VII.): tunc haec vel venenatam corruptae materiae indolem, vel copiam illius nimis magnam indigitat, eaque propter in hoc utroque casu anceps sine dubio morbi ipsius metuendus est euentus. Deceps si a metastasi oriatur. (§. IX.): haec, cum materia sub initium febris minus rite cocta sit, minus etiam omnino salubris dicenda est. Luculenter ergo hinc cognoscitur, quare factum sit, ut surditatem, sub initium februum acutarum comparentem, damnauerint Medici?

§. XVII.

Cur surditas grauisque auditus in vigore & decremento februum acutarum signum bonum?

Circa vigorem februum acutarum earumque decrementum, molimina critica horumque effectus comparere solent. In horum vero numerum referri quoque debet surditas (§. X.). Quae ergo signum instantis crisis aut salutaris metastasis esse potest, si praedicto tempore obseruatur (§. citat.). Quare eo respectu bonum praebet signum. *Surditas in acutis morbis semper mala*, inquit, Prosp. ALPINVS (l. m. c.), *illa excepta, quae ex critica perturbatione excitatur: nam haec non secus, quam deliria, conuulsiones, comata, vigiliae, anxietas, dolores & alia huiusmodi symptomata, per se perpetuo mala, aliquando, facta in corpore critica perturbatione, optimam aliquam euacuationem praemonstrant; soletque aliquando crisis esse indicium.* Vidimus etiam §. II. obseruasse HIPPOCRATEM, surditatem hoc tempore modo haemorrhagiam, modo abscessum, seu metastasin, modo deiectiones denotare. Non mirandum itaque, quod, si circa vigorem, cum subsequen-
tibus his crisis aut abscessibus ad aurem, potius aegri surdescant, sanitatis postmodum reditus obseruetur.

Quandoque tamen surditas, circa vigorem febrium acutarum apparens, critico potius sudori iungitur, qui aequè salutaris, ac crises praecedentes, deprehenditur (§. X.). Notat HOFFMANNVS, quando de affectibus soporosis loquitur, ex *Barthol. de MOOR*, tres dari species, quarum altera sit ea, cum aegri post toleratas vehementiores acutas febres ex insigni infirmitate altos incidant sopores, inque iis per aliquot dies permaneant. Adicit demum: *Contingit etiam talis sopor per febres acutas, maxime exanthematicas, circa dies criticos, tumque sudore iunctus, optimum exhibet praesagium* (l. c. pag. 53. §. V.). Sicuti eiusmodi sopor, cum sudore iunctus, salutaris est: ita surditas, similis sine dubio affectus, bonum erit signum, quando perspiratio aucta ipsi iuncta est, atque haec comparatio eo magis valet, quo certius ex §. II. constat, affectum soporosum & surditatem eodem tempore soleri in febribus acutis comparere. Nunc vero docuit observatio, surditatem in vigore febribus acutis familiarem, quando bonum exhibet signum, vere cum sudore iunctam esse. Confer. clariss. RIEPENHAVSEN l. c. pag. 4. & celeberr. STRACKIVS, l. c. pag. 23. Nonne ergo & huius respectu boni erit omnis? Atque idem de turbida vrina valet, quando cum ea circa vigorem & decrementum febrium acutarum surditas occurrit (RIEPENHAVSEN l. m. c.). Criticae itaque euacuationes salutareve metastases, quibuscum surditas stipari solet, verae sunt istae causae, quibus fit, ut eo tempore apparens, salutarem morbi euentum praemonstret. Neque reponi debet, illam surditatem a debilitate quoque virium pendere, quod hinc minus salubrem dici posse, dum virium iacturam indicat. Illa enim debilitas necessaria est morbi perpeffi sequela

quela, tantumque abest, vt soporosus iste affectus damnandus sit, vt potius salutem sperandam esse doceat. Nam si aegri, ab initio statim peruigiles facti, etiam post diem octavum per vigorem tales manebant, malum erat signum & criterium mortem vere praesagiens (RIEPENHAVSEN l. c. pag. 5.)

§. XVIII.

Quid Medico quoad hanc surditatem agendum sit?

Solet ea plerumque sine medela sponte solui, redeuntibus a morbo & virium neruorumque robore, & restituito aequabili sanguinis atque fluidorum motu. Nonnunquam tamen, monente id l. c. MONROO, facis diu durat, atque tunc remediorum applicationem postulat. Quum autem eo in casu stagnationem fluidorum assumere debeamus tanquam causam surditatis & difficilioris auditus: remedia illa, quorum applicatio requiritur, nulla alia erunt, quam resoluentia, deriuantia & tonica, externa internaue. Saponacea ergo varia, vesicatoria, laxantia, martialia & similia, vtramque hic facient paginam. Consentit MONROVS l. c. qui praestantiam huius methodi testatur.

T A N T V M.

VIRO

VIRO PRAENOBILI DOCTISSIMOQVE
IOANNI EBERHARDO FISCHER

S. P. D.
PETRVS MILLORADOVICVS, OPPON.

Ego vero, FISCHERE CHARISSIME, non permittam, vt me tacente, egregio variarum Scientiarum adparatu instructus, ex consuetudinae mea discedas. Laudabilis enim rem tuam gessisti, quam vt eam hic silentio praeterire possem. Indefesso studio sectarus es medicinae scientiam, & quid in ea praesliteris, arguit praefens eruditionis Specimen, a TE proprio Marte promptoque calamo elaboratum, quod procul dubio musarum patronos haud paucos TIBI conciliabit. Gratulor itaque TIBI de eruditionis Specimine. Gratulor honores doctorales mox legitimo modo impetrandos. Gratulor aegrotis, qui TVAE se curae committunt, quod attentum & probum inuenient Medicum. Tandem & mihi gratulor de amico, in quo formando non frustraneam operam collocavi. Ita vale, & res tuas age feliciter. Dabam Halae die II. Decembr. An. MDCCLXVII.

VIRO PRAENOBILISSIMO,
AMICO AESTVMATISSIMO

S. D. P.
IOANN. GEORG. FRIDERICVS BÜCHNER, M. C. OPPON.

Summo etiam, quo possum, amore, si TE complectar, qui in praesentiam tantus est, vt ne quicquam quidem ad eum accedere posse arbitrer, tamen nullo tempore, vt mihi persuadeo, is erit, qui TVIS virtutibus respondere possit. Tot enim illae tantaque sunt, vt, si quibus vnquam contigerint, certe perpaucis. Accedit ad id diligentia TVA, qua multos dies noctesque in nostra arte consumpsisti addiscenda; qua fit, vt hodie TVO quasi iure summos artis medicae expectare queas honores. Hocque animo meo vim inferre deberem, si non hodie pro TE tabulas votinas suspenderem. Gratulor idcirco TIBI ex animo hunc diem, & quisque TIBI probus illum gratulatur. Cape summos, qui TIBI offerantur, honores; capies enim TIBI diligentiae praemio, patriae decori, familiae TVAE lactitiae & aegrotis saluti. De reliquis res TVAS feliciter age, meque impofterum ama. Vale. Dab. Halae, d. II. Decembr. MDCCLXVII.

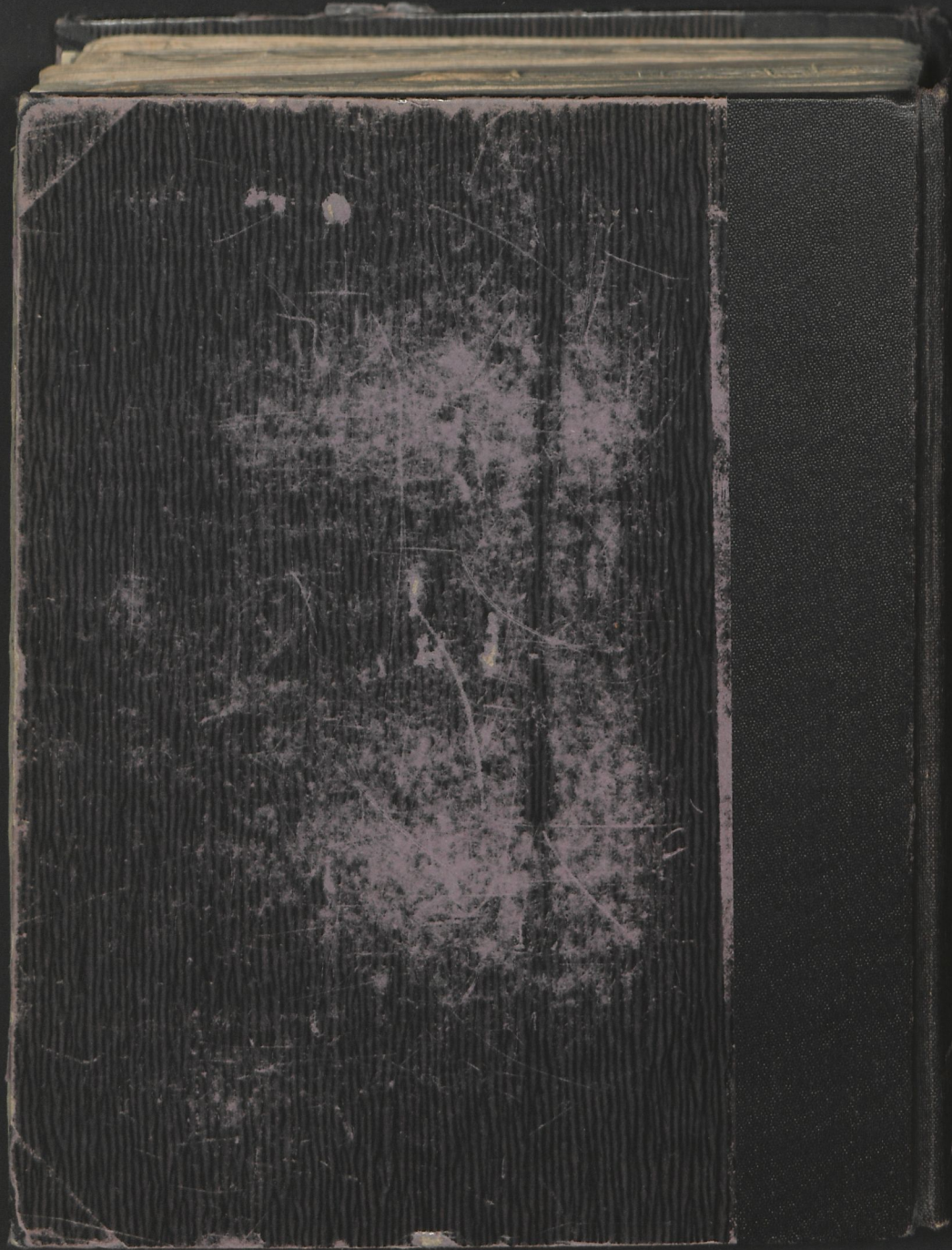

Halle, Diss., 1766-67

Rehro v

DISSERTATIO INAUGURALIS MEDICA
DE
AUDITVS DIFFICVLTA TE
CIRCA
FEBRIVM ACVTARVM DECREMENTVM
OCCVRENTE

QVAM
DIVINI NVMINIS AVSPICIIS

ET
CONSENSV GRATIOSI ORDINIS MEDICORVM
PRAESIDE

PRORECTORE FRIDERICIANAE MAGNIFICO
D. ANDREA ELIA BÜCHNERO

SACRI ROMANI IMPERII NOBILI,
POTENTISSIMI PRUSSIAE REGIS A CONSILIIIS INTIMIS,
MEDICINAE ET PHILOSOPHIAE NATURALIS PROFESSORE PVBL. ORDINARIO,
FACVLT. MEDIC. SENIORE ET REGIOR. ALVMNOR. EPHORO,
IMPERIALIS ACAD. NAT. CVRIOS. PRAESIDE ET COMITE PALAT. CAESAREO,
REGIARVM SOCIETATVM SCIENTIARVM, ANGLICANAE, BEROLINENS.
ET MONSPELIENS. SODALI,

PRO GRADV DOCTORIS

SVMMSIQVE IN MEDICINA HONORIBVS ET PRIVILEGIIS
DOCTORALIBVS RITE CONSEQVENDIS

D. III. DECEMBR. A. R. S. MDCCCLXVII.

PVBLICE DEFENDET

IOANNES EBERHARDVS FISCHER

STECKLENBERGA—HALBERSTADIENSIS.

HALAE MAGDEBVRG. LITTERIS HENDELIANIS.